

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
7491 Trondheim

Vår dato:	Vår ref.:
28.04.2014	2014/1742
	Akrivkode:432.2
Deres dato:	Deres ref.:
02.04.2014	2014/4661

Dispensasjon fra ferdselsforbudet innenfor naturreservat på Tautra våren og sommeren 2014 for overvåking av forstyrrelse- og predasjonssituasjoner for fugl, utsetting av viltkameraer samt opptelling av ærfugl

Fylkesmannen viser til søknad per e-post av 2.04. 2014 om dispensasjon fra ferdselsforbudet i naturreservatet på Tautra, for å overvåke forstyrrelse- og predasjons-situasjoner for fugl.

Søknaden

Under forutsetning av at Fylkesmannen framskaffer tillatelse fra de aktuelle grunneierne, vil NTNU Vitenskapsmuseet overvåke forstyrrelse- og predasjons-situasjoner innenfor ærfuglkolonien på Åbåten, fiskemåkekolonien på Storholmen og hettemåkekolonien i Måsdammen ved hjelp av viltkamera hekkesesongen 2014.

Overvåkningen innebærer at Per Gustav Thingstad samt en assistent under første besøk, setter opp kameraene én dag mellom 1. og 10. mai. Videre vil prosjektleder Per Gustav Thingstad utføre opptil 3 kontrollbesøk av viltkameraene i løpet av hekkesesongen 2014.

Dessuten trenger NTNU dispensasjon fra ferdselsforbudet under den årlige opptellingen av hekkekoloniene av ærfugl på Tautra rundt den 10. mai. Denne opptellingen vil bli foretatt av Otto Frengen og Per Gustav Thingstad.

Områdebeskrivelse

Tautra er et fugleområde og marint våtmarksområde av internasjonal betydning. Hele Tautra er på den internasjonale Ramsarlisten over viktige våtmarksområder, og Norge er gjennom internasjonale avtaler forpliktet til å ivareta fuglelivet på øya.

Deler av øya er vernet som naturreservat og fuglefredningsområde med ferdselsforbud i hekketida (områdene A og B). Resten av området har dyrelivsfredning (område C). Åbåten ligger innenfor dyrelivsfredningsområdet, uten ferdselsrestriksjoner. Storholmen og Måsdammen ligger innenfor naturreservatet sør på Tautra.

Åbåten er et sterkt påvirket område med mosaikk av skrotemark, tørreng, tørrberg, kantkratt og strandberg. Den vestligste delen ligger for en stor del på ei grus-/skjellsandavsetning i to nivåer. Øvre nivå har tørrberg og rike tørrenger med spredt einer og planta norsk gran. Nedre nivå omfatter et ugrasprega grustak og større

områder med skjellsand ned mot strandkanten. Området har forekomst av sjeldne moser og kalkkrevende karplanter. Strandenga og strandberget i øst er spesielt viktig som hekkeplass for ærfugl med til dels fuglegjødsla vegetasjon. Området har vært sporadisk beita av storfe.

Storholmen som henger fast i øya Tautra, er en viktig hekkelokalitet for fiskemåke og terner. Men høgt beitepress, særlig av storfe, er antatt å være årsaken til låg hekkesuksess. Området har som velpleid beiteområde store landskapsmessige kvaliteter, men er dominert av artsfattig engvegetasjon som følge av sterk gjødsling.

Måsdammen er på ca 25 dekar og ligger nær tunet på gården Tautra Søndre. Måsdammen beskrives i skriftlige kilder fra 1774 som en kunstig anlagt dam som ble brukt som vannkilde og karussdam av munkene (munkekloster 1207-1537). I dag er Måsdammen en grunn, eutrof dam med rik vasskantvegetasjon, ifølge «Vegetasjonstyper i Norge», Fremstad 1997. I rapporten, «Forvaltning og overvåking av biologisk mangfold på Tautra», Øien mfl. 2009, er det av vegetasjonstyper ved Måsdammen nevnt «elvesnelle-starr-sump», «sivakssump» og «langskuddsvegetasjon». Selve Måsdammen er benevnt som «rik kulturlandskapssjø» med A-verdi.

Både i 1990-91, i 2000 og 2011-12 ble dammen i regi av forvaltningsmyndigheten rensket opp for vegetasjon og grunnslam for å hindre total gjengroing.

I dag huser Måsdammen blant annet Trøndelags største hettemåkekoloni og er tilholdssted for flere vannfuglarter med spesifikke krav til miljøet, som skjeand, sothøne og flere andefuglarter. Hettemåken er på norsk rødliste (2010). Hettemåken er en relativt ny hekkefugl i Trøndelag, og i 1954 ble den første gang registrert å hekke på Tautra. Trolig var kolonien på sin maksimale størrelse i 1985 da den ble beregnet til 2600 par. Etter 1980-tallet gikk hettemåkekoloniene tilbake mange steder i Trøndelag, og mange av de tradisjonelle hekkeplassene står nå tomme. Kolonien med hettemåker i Måsdammen ble i 2013 beregnet til ca 1000 hekkende par og betegnes som fortsatt meget livskraftig ifølge «Tautra – den mangfoldige fugleøya i Trondheimsfjorden», 2014, redaktør P. G. Thingstad.

Hjemmelsgrunnlag

Tautra med Svaet naturreservat og fuglefredningsområde ble først vernet i 1984, men dagens forskrift er fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003. *Formålet med fredningen er å bevare et viktig artsrikt våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området, jf. § 2.*

«Alt vilt (inkludert sjøpattedyr herunder deres hi, reir og egg) er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.» Jf. § 3 pkt 2.

«All ferdsel i reservatet forbudt i tiden f.o.m. 25. april t.o.m. 15. juli for andre enn fastboende på Tautra og registrerte yrkesfiskere ved næringsutøvelse.» Jf. § 3 pkt 6.

«Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og permanente og midlertidige innretninger,...» Jf. § 3 pkt 3.

I dyrelivsfredningsområdet er det ikke tillatt med virksomhet som forstyrrer fuglelivet unødig, jf § 5 pkt 1: *«Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser, ut over det som følger av jord- og skogbruksdrift, herunder oppdyrking, og av vanlig ferdsel».*

Søknaden må behandles etter naturmangfoldloven av 19.06.2009 (nml) § 48 som erstatter den generelle dispensasjonsparagrafen i verneforskriften, § 8.

Nml § 48 lyder som følger: *“Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.”*

Prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven (nml) er vurdert og lagt til grunn som retningslinjer ved vurderingen av omsøkte tiltak.

Fylkesmannens vurdering

Verneverdiene på Tautra er grundig beskrevet over flere tiår, blant annet i rapporten «Forvaltning og overvåkning av biologisk mangfold på Tautra», Øien mfl. 2009. I denne rapporten vises det til at forstyrrelse og predasjon fra innvandrete rovdyr etter at moloen ble bygget over Tautrasvaet har vært hovedproblemet for hekkebestandene ute på Tautra. Det tiltagende ferdselspresset fra besøkende og da særlig innenfor Åbåten-området, representerer dessuten en stor utfordring. Hekkesuksessen virker å være lav, og viltkamera utplassert her for å overvåke ærfuglreir, vil bidra til å gi oss svar på hvorfor.

I den nevnte rapporten er det utarbeidet bevaringsmål for Tautra. Et av bevaringsmålene er *«å bevare levedyktige hekkekolonier av ærfugl, ... og bevare hekkeforholdene for hettemåke og fiskemåke»*. I rapporten er det å gjennomføre et overvåkingsopplegg for hekkebestander av ærfugl, hettemåke og fiskemåke satt opp med førsteprioritet.

Viltkameraer har også tidligere vært utplassert på Tautra i regi av SNO, for overvåkning og i forbindelse med antatt tilstedeværelse av rovdyr. Utplassering av viltkameraer er ikke meldt å ha påvirket verneverdiene negativt.

Når det gjelder utplassering av viltkamera på Tautra, er de aktuelle grunneierne blitt kontaktet av forvaltningsmyndigheten. Datatilsynet har imidlertid lagt ut følgende informasjon på internett: *Viltkamera er overvåkingskamera som plasseres i utmark for å fange opp dyreliv. Bruk av viltkamera er tillatt så lenge hensikten utelukkende er å ta bilder av dyr, og dersom det er truffet effektive tiltak for å unngå at det blir tatt bilder av mennesker. Å kunne ferdes i skog og mark uten å bli overvåket er et viktig felles gode. Viltkamera bør derfor bare plasseres der det er usannsynlig at mennesker ferdes. Kameraene bør uansett skiltes så man ser at området er overvåket. Hvis det blir fanget opp mennesker på opptakene, skal dette slettes.* Fylkesmannen har innarbeidet Datatilsynets krav i vilkårene til denne dispensasjonen.

Det er få verneområder vi har så mye kunnskap om som Tautra. Vi anser kravet til kunnskap for å gjøre et vedtak i saken, jf nml § 8, å være oppfylt for alle tre

områdene og tillegger dette prinsippet stor vekt. Vi legger mindre vekt på føre-var-prinsippet, jf nml § 9, som først og fremst skal vektlegges når tilstrekkelig kunnskap mangler.

Det omsøkte tiltakets bidrag til den samlede belastningen, nml § 10, vurderer Fylkesmannen til ikke å være av vesentlig betydning. Fiskemåkekolonien og hettemåkekolonien virker å være robust, også med hensyn på beliggenheten nær aktivitetene på gården. All forstyrrelse som fører til at egg i reirene avdekkes, medfører imidlertid stress for rugende fugler og til at faren for predasjon øker. Risikoen for at utplassering og kontroll av viltkamera skal føre til denne typen belastning på hekkende fugler i nærheten, mener vi vil være liten. De to personene som søknaden gjelder, er svært erfarne ornitologer som vi ikke regner med vil belaste fuglelivet unødig.

Ifølge nml § 11 skal kostnadene ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver, et prinsipp som vi mener er lite relevant i denne saken. Prinsippet, jf nml § 12, miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, mener vi er ivaretatt ved det utstyret og de metodene som er valgt.

Fylkesmannen vurderer det omsøkte tiltaket til ikke å være i strid med vernevedtakets formål eller til å påvirke verneverdiene nevneverdig. Fylkesmannen mener den vitenskapelige overvåkingen som vil bli utført i 2014 på Tautra av NTNU, Vitenskapsmuseet, er et ledd i å bevare verneverdiene.

Aktuelle grunneiere er kontaktet av forvaltningsmyndigheten og har gitt sitt samtykke til den omsøkte aktiviteten.

Vedtak

I medhold av naturmangfoldloven av 19. juni 2009, § 48, har Fylkesmannen i Nord-Trøndelag gjort følgende vedtak om dispensasjon fra forskrift for Tautra med Svaet naturreservat og fuglefredningsområde, fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003:

- Det gis dispensasjon fra bestemmelsene i § 3 pkt 2 i A-området, og i § 5 pkt 1 i C-området, til å ferdes som omsøkt.
- Det gis dispensasjon fra ferdselsforbudet, jf § 3 pkt 6, til NTNU Vitenskapsmuseet, for Per Gustav Thingstad og Otto Frengen.
- Det gis dispensasjon fra bestemmelsen i § 3 pkt 3 til å utplassere i alt 8 viltkameraer, på de tre stedene, Åbåten, Storholmen og Måsdammen.
 - Vilkår: det må settes ut skilt som opplyser om utplasseringen, i tillegg må film/bilder som fanger opp mennesker slettes.
- Dispensasjonen gjelder i forbindelse med ornitologiske registreringer i verneområdene på Tautra, feltsesongen 2014.
- Denne dispensasjonen må være med under arbeidet.
- Det bes om at det tas direkte kontakt med Frosta kommune v/Roar Pettersen og Statens naturoppsyn v/Erlend Skutberg før arbeidet starter opp.
- Ferdsele skal skje mest mulig skånsomt slik at ikke fuglelivet forstyrres unødig.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kap. VI er det klagerett på dette vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, 7485 Trondheim, og sendes Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
Ass. Miljøverndirektør

Hilde Ely-Aastrup
Rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi per e-post til:

Liv O. Wagnberg		7633	FROSTA
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Frosta kommune	Alstad	7633	Frosta
Kjersti Brustad	Tautra Søndre	7633	FROSTA
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Ståle Andersen	Tautra	7633	FROSTA